

Is Patrick Dewael de vader van Mozart?

Sinds we in het vorige Etcetera-nummer enkele opmerkingen formuleerden m.b.t. de herziening van het theaterdecreet, is er binnen het theater weinig veranderd: er zijn geen wereldschokkende voorstellingen geweest, geen veelbelovende nieuwe groepen opgedoken; maar ook van de kant van de overheid bleef alles windstil. Het decreet bestaat nog steeds en de daarin gesubsidieerde groepen zullen naar alle waarschijnlijkheid opnieuw pas in juni 1986 weten over welke gelden ze vanaf 1 juli 1986 kunnen beschikken!

Eén nieuw feit nochtans: de PVV-er Karel Poma werd door partijgenoot Patrick Dewael vervangen aan het hoofd van het cultuurdepartement. Vandaag, zowat 4 maanden later (dat is $\frac{1}{3}$ van een jaar, $\frac{1}{12}$ van een volledige ambtstermijn) weten we nog steeds niet erg veel over wat deze minister aan visies wil verdedigen en wat hij daarvan tijdens zijn legislatuur wil verwezenlijken.

Als een nieuwe leraar voor een klas verschijnt met de mededeling: "ik ben hier aangesteld om een vak te geven waarvoor ik eigenlijk geen diploma heb, maar ik zal hard werken om dat in te halen", kan hij wellicht op meer sympathie rekenen dan de leraar die in hetzelfde geval zou doen alsof hij de waarheid in pacht had en de autoriteit-om-de-autoriteit zou poneren. Toch willen wij bij dit "publieksvriendelijk" gedrag van de nieuwe cultuurminister enkele vraagtekens plaatsen. Sympathiek ja, maar eigenlijk niet serieus. Geen enkele partij zou het in haar hoofd halen om posten als financiën of economie toe te wijzen aan iemand uit eigen of andere rangen, die niet over de nodige kennis beschikt om die functie naar behoren te vervullen. Voor cultuur echter vindt men dat normaal. Nogmaals wordt hier duidelijk dat cultuur beschouwd wordt als een tweederangsmaterie, als een ongevaarlijk terrein, bij uitstek geschikt voor iemand die de stiel nog moet leren; wellicht om daarna – gevormd door

deze ervaring – naar een ander "interessanter" terrein over te stappen? De vraag naar een minister van cultuur die écht geëngageerd is in zijn materie lijkt ons toch niet overdreven. Welke restricties men ook omtrent Jack Langs beleid kan formuleren, men kan er niet omheen dat hij op een offensieve manier voor zijn departement gevochten heeft en dat hij niet, zoals Karel Poma bij ons, functioneerde als "besnoeier" in opdracht van andere "belangrijkere" departementen.

Uit de uiterst vage en – na al die gespannen verwachtingen – ook vrij teleurstellende beleidsnota van Patrick Dewael (februari-maart 1986) lezen we twee complementaire assen af, die als subsidiecriteria kunnen functioneren: de potentiële publieke belangstelling voor een cultuurproduct enerzijds en zijn "toekomstgerichtheid" anderzijds. Naar het theater toe vertaald, wil dat zeggen een honorering van, aan de ene kant, het theater dat zijn publiek (en dus zijn eigen inkomsten) weet op te drijven en van, aan de andere kant, het meer experimentele, jonge toneel – wat dat dan ook moge inhouden. Veel hangt hierbij uiteraard af van de verhouding waarin deze twee componenten tegen elkaar afgewogen zullen worden en wat hun concrete invulling (ook in geld) dan wel zal zijn. Wie een worst maakt uit een halve leeuwerik en een half paard, moet niet verwonderd zijn als die naar paard smaakt.

Over het belang van de toeschouwersinteresse citeert Minister Dewael in zijn beleidsnota vader Mozart die er zijn zoon toe aanmaant het grote publiek niet te verwaarlozen. De minister gaat echter niet tot het einde van het verhaal, dat ons vertelt hoe diezelfde Mozart, componist van zo geniale en nog steeds zo populaire muziek, bepaald niet in florissante omstandigheden – nl. verguisd en vergeten – aan zijn einde kwam.

Het getal

Ook al scheen dit zowat dé ontdekking te zijn op het colloquium over theater en beleid, ingericht door het Vlaams Theatercircuit (zie elders in dit nummer), toch is de vaststelling dat theater een minderheidskunst is, niet nieuw. Het verlies van "een groot theaterpubliek" dateert trouwens van vóór radio en T.V., ook van voor het ontstaan van de filmindustrie. ("Massaal theaterpubliek", wat betekent dat? Een gemiddeld grote zaal bevat heden ten dage toch minder dan duizend plaatsen.)

Op het VTC-colloquium citeerde Jan Joris Lamers uit Rilkes *Aantekeningen van Malte Laurids Brigge* (1910) waarin deze stelt dat we geen toneel meer hebben, omdat er geen gemeenschap meer is. Diezelfde uitspraak was o.m. aanleiding tot Herman Teirlincks bespiegelingen omtrent "het getal" en "de samscholing" in het theater. In zijn *Wijding voor een Derde Geboorte* drukte Teirlinck de hoop uit op een heropbloei van een monumentale gemeenschapskunst met daarin, na de Griekse en de Middeleeuwse periode, een derde wedergeboorte voor het theater. Deze wens van Teirlinck – ook al weer flink veertig jaar oud – is nog niet in vervulling gegaan. Vandaag duikt die nostalgie naar het massale getal in het theater – verpakt in haar economische verantwoording – op in de beleidsprincipes van de culturele overheid; samen met het nieuwe toverwoord "met projecten gaan werken" (dat nog nergens een invulling kreeg, laat staan op zijn voor- en nadelen bevraagd werd) lijken dit de nieuwe hefbomen voor een theaterbeleid dat het fameuze decreet zal moeten vervangen.

Ondertussen heeft men echter weer zo lang getreuzeld dat het oude decreet nog steeds in voege is en naar alle waarschijnlijkheid ook voor het volgende theaterseizoen van kracht zal blijven. Hoe komt dat zo? Omdat er te weinig inspira-